

REPUBLIC OF ESTONIA
AGRICULTURAL REGISTERS
AND INFORMATION BOARD

MAK 2014-2020 investeeringutoetused

Elari Saar

PRIA / Harjumaa-Hiiumaa-Läänemaa büroo juhataja

11.11.2016

PRIA – Põllumajanduse registrite ja informatsiooni amet

PRIA ülesanded:

- toetuste andmise korraldamine
- seadusega ettenähtud, põllumajandusega seotud riiklike registrite ja muude andmekogude pidamine, nende andmete töötlemine ning analüüsimine

Aastatel 2007-2014 on PRIA välja maksnud ligi 2,02 miljardit eurot
PRIAs töötab ca 370 inimest

Põhisuunad (osakonnad) – Arengutoetused ja otsetoetused

Toetustest üldiselt

Toetustega kaasneb alati kohustus midagi teha ja/või midagi tegemata jätta teatud aja jooksul või aja vältel

Erinevad nõuded – taotlejale, tegevustele, ajaloole ja tulevikule

Aluseks on erinevad seadused ja määrused

PRIA toetused -> 90% Maaeluministri määrused, 10% EL Komisjon

EL toetuste puhul luuakse erinevate toetuskeemide kavandid EL tasandil. Nende põhjal luuakse siseriiklik dokument (kogum) – näiteks Eesti maaelu arengukava 2014-2020.

Palju suuniseid ja kohustusi tuleb otse EL määrustest.

Investeeringutoetused (PRIA roll)

Toetusmääruste väljatöötamisel osalemine

Erinevate vormide väljatöötamine

Taotluste vastuvõtmine

Taotluste hindamine ja kontrollimine (sätestatud nõuetele vastavus)

Parimatele taotlustele (pingerida, lävend) toetuse määramine vastavalt Maaeluministri aastasele eelarvekäskkirjale (taotlusvooru eelarve)

Taotleja -> toetuse saaja ->viib teatud aja jooksul projekti ellu

Tegevuste elluviimise kontrollimine (dokumentidel ja taotleja juures kohapeal)

Toetusrahade väljamaksmine, väljamaksmata jätmine või koguni tagasinõudmine

Järelevalve -> üldiselt 5 aastat peale projekti elluviimist

MAK 2014-2020 investeringu meetmed

1. Teadmussiire ja teavitus
2. Nõustamisteenused, põllumajandusettevõtte juhtimis- ja asendusteenused
3. Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad
4. Investeeringud materiaalsesse varasse:
 - 4.1 Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks
 - 4.2 Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks
 - 4.3 Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamine ja hoid
 - 4.4 Kiviaia taastamise toetus
6. Põllumajandusettevõtete ja ettevõtluse areng:
 - 6.1 Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine
 - 6.3 Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine
 - 6.4 Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas
8. Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse
9. Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine
16. Koostöö
 - 16.1 Innovatsiooniklaster
 - 16.2 Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamine
 - 16.4 Lühikesed tarneahelad ja kohalike turgude arendamine
19. Toetus LEADERi kohalikuks arenguks (CLLD)

M1 – Teadmussiire ja teavitus

Eelarve: 12 000 000 EUR (10 680 000 EAFRD + 1 320 000 EE)

Tegevuse liigid:

- 1.1 Koolitustegevuste korraldamine;
- 1.2 Esitlus- ja teavitustegevuste korraldamine;
- 1.3 Ettevõtete külastuste ja õpiringide korraldamine;
- 1.4 Pikaajalised programmid.

1.1, 1.2 ja 1.3 puhul on toetatavad nii üleriigilised kui maakondlikud tegevused.

Pikaajaliste programmide valdkonnad: taimekasvatus, mahepõllumajandus, toiduteave, ühistegevus, loomakasvatus, aiandus, põllumajanduspoliitika

M2 - Nõustamisteenused, põllumajandusettevõtte juhtimis- ja asendusteenused

Eelarve: 8 600 000 EUR (7 385 000 EAFRD + 1 215 000 EE)

Tegevuse liigid ja nende indikatiivsed eelarved:

-2.1 Individuaalse nõustamisteenuse toetamine (8 200 000);

-2.2 Toetus nõustajate koolituseks (400 000).

Nõustatud põllumajandustootjate arv (eesmärk): 7 380

Toetatava nõustamisteenuse osutaja (2.1): Maaelu Edendamise Sihtasutus (MES), lõppkasusaajad põllumajandustootjad/muud maavaldajad

Maksimaalne toetussumma (2.1): 3000 EUR kalendriaastas ühe lõppkasusaaja kohta

M3 – Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad

Eelarve: 1 000 000 EUR (840 000 EAFRD + 160 000 EE)

Tegevuse liigid:

- 3.1 Liidu kvaliteedikavades ja siseriiklikult tunnustatud kvaliteedikavades osalemine („Peipsi Sibul“);
- 3.2 Liidu ning siseriiklikult tunnustatud kvaliteedikavade raames toodetud toodete teavitamis- ja müügiedendustegevused.

M4.1 – Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks

Indikatiivne eelarve: **163 000 000 EUR**

Eeldatav investeeringute kogumaht: **385 000 000 EUR**

Toetatavad tegevused: ehitiste ja rajatiste ehitamine, statsionaarsete seadmete soetamine, mobiilsete masinate ja seadmete soetamine (eranditega).

Maksimaalne toetuse määr: 40% (traktorite soetamisel 30%)

Maksimaalne toetussumma: 500 000 EUR programmiperioodi jooksul

Kulude mõistlikkuse kontrollimisel kasutatakse hinnakataloogi

M4.1 – Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks (taotleja)

Toetust saab taotleda ettevõtja, kes on:

- tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat
- mõlemal vaadeldaval majandusaastal peab olema üle 50% ettevõtte müügitulust põllumajanduslik (põllumajandustootja)
- kelle omatoodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on taotlemise aastale vahetult eelnenud majandusaastal olnud suurem kui 14 000 eurot ja vahetult eelnenud teisel majandusaastal suurem kui 1200 eurot

M4.1 – Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks (tegevused täpsemalt)

Toetust saab taotleda:

- põllumajandusliku tootmishoone ja rajatise ehitamiseks ning sellesse paigaldatava või sinna juurde kuuluva statsionaarse seadme ostmiseks või paigaldamiseks (hõlmab ka loomade pidamiseks mõeldud paigaldisi ja muud vajalikku sisseseadet)
- biomassist elektri, soojuse, vedelkütuse või gaasi (edaspidi *bioenergia*) tootmiseks vajaliku hoone ja rajatise ehitamiseks ning sellesse paigaldatava statsionaarse seadme ja muu vajaliku sisseseade ostmiseks või paigaldamiseks
- põllumajandusmasina ümberehitamiseks biogaasi või biokütuse tarbimisele
- viljapuuaedade ja marjaistandike rajamiseks ning laiendamiseks vajaliku paljundusmaterjali ostmiseks või istutamiseks
- istandike piirdeaedade ning istandike konstruktsioonide ostmiseks ja paigaldamiseks
- mesindus- ja seenekasvatuseinventari ja -seadmete ostmiseks või paigaldamiseks
- põllumajandussaaduste tootmiseks, säilitamiseks ja toodangu

M4.1 – Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks (mobiilsed masinad ja seadmed)

Kui taotleja taotleb toetust mobiilsete masinate ja seadmete ostmiseks, peab ta vastama vähemalt ühele järgmistest nõuetest:

- taotleja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta keskmine müügitulu on alla 200 000 euro
- taotleja on taotlemise aastale vahetult eelnenud kahel majandusaastal saanud müügitulu kokku vähemalt 70% kogumüügitulust – köögivilja, juurvilja, mugulviljakasvatus või seenekasvatus; lillekasvatus; mitmeaastaste taimede kasvatus (va muude mitmeaastaste taimede kasvatus) ja taimede paljundamine
- taotleja on tulundusühistu

Mobiilsete masinate või seadmete ostmine on abikõlbulik, kui nimetud objekt on kantud „hinnakataloogi“.

hinnakataloog on leitav PRIA kodulehelt

(<https://epria.pria.ee/epria2/#/hinnakataloog/valideeritud>).

M4.1 – Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks (toetuse määr ja

- **Suurus** Maksimaalselt on ühel taotlejal võimalik saada programmiperioodil 500 000 eurot toetust (sh istandike rajamiseks, mesindus- ja seenekasvatuse inventari ja -seadmete ning mobiilsete masinate ja seadmete ostmiseks on võimalik saada toetust kuni 100 000 eurot).
- Toetust antakse kuni 40% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest, välja arvatud traktorite puhul, mille ostmisel on toetus kuni 30% investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest. Kui toetust taotleb noor ettevõtja või tulundusühistu, siis on toetuse määr kuni 5% suurem.
- veise-, sea-, lamba-, kitse-, hobuse- või lindude pidamiseks mõeldud loomakasvatusehitisse investeerimisel sätestatakse maksimaalne loomakoha maksumuse määr
- Ühte kontserni kuuluvad ettevõtted võivad saada toetust kokku kuni 500 000 eurot.
- Mobiilsete masinate ja seadmete ostmiseks on võimalik toetust saada kuni senise kolmekordse müügitulu ulatuses

M4.2 – Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks

Indikatiivne eelarve: 75 000 000 EUR (62 810 000 EAFRD + 12 190 000 EE)

Eeldatav investeeringute kogumaht: 204 000 000 EUR

Toetatavad tegevused: investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks vajalikesse seadmetesse ja ehitistesse

Neli sihtgruppi:

- mikro- ja väikeettevõtjad (500 000 eurot,
- keskmised ja suurettevõtjad (100 000 – 2 000 000 eurot)
- ühistud või ühistute valitseva mõju all olevad ettevõtjad (2 000 000 eurot)
- Suurprojekt (2 000 000 – 18 000 000 eurot; peab tootma vähemalt 20% vastava toote Eesti aastamahust).

Maksimaalne toetuse määr: sõltuvalt sihtgrupist 25%-45%

M4.3 – Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamine ja hoid

Indikatiivne eelarve: 49 000 000 EUR (40 670 000 EAFRD + 8 330 000 EE)

Eeldatav investeeringute kogumaht: 62 280 500 EUR

Toetatavad tegevused: maaparanduslikud tegevused põllumajandus- ja erametsamaal, põllumajandus- ja erametsamaale ning põllumajanduslikele tootmishoonetele juurdepääsuks teede ja teerajatiste ehitamine ja rekonstrueerimine

Kaks sihtgruppi: ettevõtjad ja mittetulundusühingud, Põllumajandusamet (riigi poolt korrashoitavad eesvoolud)

M4.4 – Kiviaia taastamise toetus

Indikatiivne eelarve: 2 500 000 EUR (1 875 000 EAFRD + 625 000 EE)

Toetatud tegevuste arv (eesmärk): 250

Toetuse määr: 60–90 cm kõrguse kiviaia taastamisel 16 EUR/meeter, üle 90 cm kõrguse kiviaia taastamisel 25 EUR/meeter

M6.1 – Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine

Indikatiivne eelarve: 22 124 000 EUR (18 164 000 EAFRD + 3 960 000 EE)

Toetatud noorte põllumajandustootjate arv (eesmärk): 553

Toetatav tegevus: äriplaani elluviimine

Maksimaalne toetussumma: 40 000 EUR

„noor põllumajandustootja“ – taotluse esitamise hetkel kuni 40-aasta vanune, vastavate ametialaste oskustega ja pädevustega isik, kes asub esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina

Ettevõtja peab hiljemalt taotlemisele järgneva kalendriaasta jooksul muutuma aktiivseks põllumajandustootjaks – tema müügitulu omatoodetud põllumajandustoodete tootmisest või nende toodete töötlemisest peab olema suurem kui 4000 eurot

Toetus makstakse kahes osas: esimene osa moodustab 75% saadavast toetusest, teine osa 25% saadavast toetusest. Teise osa maksmise eelduseks on äriplaani korrektne rakendamine.

M6.1 – Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine (eesmärk)

Kaasa aidata noorte põllumajandusliku ettevalmistusega põllumajandustootjate iga-aastase osatähtsuse 2%-lisele suurendamisele
Noorte põllumajandustootjate abistamine põllumajandusliku majapidamise sisseseadmisel

Põlvkondade vahetuse soodustamine (2013.a Eesti p/m ettevõtjatest on 75% vanemad kui 65 aastat)

Noorte põllumajandustootjate ettevõtte edaspidine struktuuriline kohandamine

Noorte põllumajandustootjate erialase pädevuse ja juhtimis- ning töökogemuse suurendamine

Toetust saab taotleda:

- noor alustav ettevõtja;
- noor ettevõtja, kes võtab vanemalt/vanavanemalt ettevõtte üle;
- noor alustav ettevõtja, kes on omandanud aktiivse põllumajandusettevõtte.

M6.1 – Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine (nõuded)

Taotleja peab olema noorem, kui 40 aastat või peavad kõik tema osanikud või aktsionärid ja juhatuse liikmed olema nooremad kui 40 aastat.

Toetuse taotlemisel ei ole ettevõtlusvormide lõikes piiranguid seatud

Toetust saab taotleda FIE või äriühing, mille kõik füüsilisest isikust osanikud või aktsionärid on samaaegselt juhatuse liikmed.

Toetuse taotlejal peab olema põllumajanduslik keskeri-, kutsekesk- või kõrgharidus või kutseseaduse § 4 lõikes 4 nimetatud „Kvalifikatsiooniraamistiku“ viies kutsetase ning vähemalt 2-aastane töökogemus aktiivses põllumajanduslikus ettevõttes.

- hariduse või töökogemuse puudumisel tuleb täielik vastavus nõuetele saavutada hiljemalt 36 kuu jooksul alates toetuse määramise otsuse langetamise kuupäevast.

M6.1 – Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine (nõuded)

Füüsilisest isikust ettevõtja ega äriühingu ükski osanik või aktsionär ei tohi taotluse esitamise ajaks olla tegelenud aktiivse põllumajandustootmisega endale kuuluvas ettevõttes üle 15 kuu

- **Ettevõtja on esmakordselt asutanud, mitte rohkem kui 15 kuud enne taotluse esitamist, põllumajandusettevõtte**, mille potentsiaalse standardkogutoodangu väärtus on üle 14 000 euro. Standardtoodangu väärtuse arvutab taotleja äriplaanis kavandatud tegevuste ja põllumajanduslike andmete järgi kasutades FADNi majandusliku suuruse kalkulaatorit.
- Kui ettevõtja tegutses ka enne tegutseva põllumajandusettevõtte rajamist, siis on ettevõtja aastane müügitulu omatoodetud põllumajandustoodetest igal varasemal aastal olnud alla 4 000 euro.

Üle võetav p/m ettevõtte:

- aastane müügitulu vahemikus 14 000 - 500 000 eurot

M6.1 – Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine (nõuded)

Toetust saab taotleda äriplaanis toodud põllumajanduslikeks tegevusteks. Vähemalt 50% toetusega kavandatavatest tegevustest peab olema suunatud põllumajandusliku põhivara soetamiseks

Põllumajandusliku põhivara investeringuks loetakse:

- põhivara ostmine (sh kasutatud tehnika ostmine)
- tootmishoone ehitamine, rekonstrueerimine ja laiendamine

Ettevõtja peab esitama oma tegevuse arendamise äriplaani, mis koostatakse jooksvaks ja järgnevaks kaheks aastaks :

- toetuse I osa elluviimine peab algama 6 kuu jooksul alates toetuse andmise otsuse kuupäevast ja tegevused tuleb teostada hiljemalt 12 kuu jooksul alates toetuse määramise otsuse kuupäevast
- toetuse II osa elluviimine peab olema tehtud hiljemalt 24 kuu jooksul alates toetuse määramise otsuse kuupäevast
- toetuse saaja peab jääma põllumajandustootjaks

M6.3 – Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine

Indikatiivne eelarve: 30 000 000 EUR (29 425 000 EAFRD + 75 000 EE)

Toetatud põllumajandusettevõtete arv (eesmärk): 2 000

Toetatav tegevus: äriplaani elluviimine

Sihtgrupp: põllumajandustootja aastamüügituluga 4000 EUR–14 000 EUR

Maksimaalne toetussumma: 15 000 EUR

M6.3 – Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine (nõuded)

Eesmärgiks on mitmekesise põllumajandusettevõtete struktuuri säilimisele kaasaaitamine:

- väikeste põllumajandusettevõtete põhivara moderniseerimine
- väikeste põllumajandusettevõtete majandusliku toimimise parandamine

Väike põllumajandusettevõtte on põllumajandusliku müügituluga 4000 – 14 000 eurot. Tegutsenud vähemalt 2 aastat.

Toetust saab taotleda põllumajandusliku tegevuse arendamiseks

Vähemalt 50% investeeringust peab olema tehtud materiaalsesse varasse

Toetust saab kuni 15 000 eurot (Omaosaluse kasutamine on hindamiskriteeriumite alusel eelistatud)

Toetus antakse kahes osas – 75% peale määramise otsust, 25% kui vähemalt esimene osa investeeringust ellu viidud.

Investeering tuleb ellu viia aasta jooksul

M6.4 – Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas

Indikatiivne eelarve: 70 000 000 EUR (58 800 000 EAFRD + 11 200 000 EE) (

Eeldatav investeeringute kogumaht: 145 500 000 EUR

Toetusesaajate arv (eesmärk): 380

Toetatavad tegevused: investeeringud ehitistesse ja statsionaarsetesse seadmetesse

Maksimaalne toetuse määr: 40%

Maksimaalne toetuse summa: 150 000 EUR programmiperioodi jooksul

M8.3 – Metsakahjustuste ennetamine, kõrvaldamine ja kahjustatud metsa taastamine

Indikatiivne eelarve: 1 000 000 EUR (850 000 EAFRD + 150 000 EE)

Toetusesaajate arv ennetustegevuste puhul (eesmärk): 200

Toetatud metsamaa pindala (eesmärk): 5 000 ha *

Toetuskeemi rakendab: sihtasutus Erametsakeskus

M8.6 – Metsade elujõulisuse ja majandusliku väärtuse parandamine

Indikatiivne eelarve: 9 000 000 EUR (7 800 000 EAFRD + 1 200 000 EE)

Investeeringute kogumaht: 18 000 000 EUR

Toetatud tegevuste arv (eesmärk): 6 800

Toetatud metsamaa pindala (eesmärk): 35 000 ha *

Toetuskeemi rakendab: sihtasutus Erametsakeskus

M9 – Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine

Eelarve: 6 000 000 EUR (5 340 000 EAFRD + 660 000 EE)

Tegevuse liigid: -

Toetatud tootjarühmad (nii põllumajandus kui metsandus) (eesmärk): 15

Toetatud tootjarühmadesse kuuluvate põllumajandustootjate arv (eesmärk): 100

M16.1 - Innovatsiooniklaster

Indikatiivne eelarve: 8 400 000 EUR (7 476 000 EAFRD + 924 000 EE)

Valdkonnad:

- aiandussaaduste tootmine ja töötlemine;
- lihatootmine ja -töötlemine;
- mahepõllumajanduslik tootmine ja töötlemine;
- piimatootmine ja -töötlemine;
- põllukultuuride tootmine ja töötlemine.

Maksimaalne toetuse summa: 200 000 EUR tegevuskava üldkulude kohta,
600 000 EUR tegevuskava innovatsioonitegevuste kohta

M16.2 – Uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamine

Indikatiivne eelarve: 6 300 000 EUR (5 607 000 EAFRD + 693 000 EE)

Toetatavad skeemid:

- põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamine (sh uuringud, tootearendus, tulemuste levitamine);
- katseprojektide elluviimine (sh tulemuste levitamine).

Maksimaalne toetuse määr: tootearenduse puhul sõltuvalt ettevõtja suurusest 25%–45%, ülejäänud tegevuste puhul sõltuvalt ettevõtja suurusest 50%–70%.

Maksimaalne toetuse summa: 350 000 EUR projekti kohta

M16.4 – Lühikesed tarneaahelad ja kohalike turgude arendamine

Indikatiivne eelarve: 4 000 000 EUR (3 560 000 EAFRD + 440 000 EE)

Osalevate põllumajandusettevõtete arv (eesmärk): 170

Maksimaalne toetuse määr: 40% (v.a koostööprojekti juhtimine ja haldamine ning tutvustegevused – 90%)

Maksimaalne toetuse summa: 200 000 eurot ühe lühikese tarneaahela või kohalikel turgudel põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimaluste arendamiseks suunatud projekti kohta programmiperioodi jooksul

M19 – Toetus LEADERi kohalikuks arenguks (CLLD)

Eelarve: 90 000 000 EUR (81 000 000 EAFRD + 9 000 000 EE)

Kohalike tegevusgruppide arv (eesmärk): 26

Tegevuse liigid ja nende indikatiivsed eelarved:

-19.1 Kohaliku arengu strateegiate ettevalmistamine (1 700 000);

-19.2 Kohaliku arengu strateegiate rakendamine (72 280 000);

-19.3 Koostöö (1 300 000);

-19.4 Piirkonna elavdamine ning kohaliku tegevusgrupi kui organisatsiooni toimimine (14 720 000).

Tootmispotentsiaali taastamine

N: looduskahjud, põud, seakatk jne.

Täna tähelepanu eest!

Elari.Saar@pria.ee